

ONDERWIJS 10-14 HOUTEN

Onderwijs 10-14 Houten biedt leerlingen de mogelijkheid om de overstap van primair naar voortgezet onderwijs geleidelijker te maken. De school begon in 2020 met 24 leerlingen en heeft inmiddels circa 120 leerlingen.

Opstartfase

Onderwijs 10-14 Houten opende haar deuren voor het eerst in september 2020. Chantal Kalisvaart, coördinator en coach bij Onderwijs 10-14 Houten: "Het idee kwam van een oud-directrice van basisschool Aventurijn in Houten. Zij was geïnteresseerd in het 10-14 concept en werd aangesteld als kwartiermaker door de besturen van KS Fectio (po) en HIJN Scholengroep (vo). Met een stuur- en werkgroep, bestaande uit bestuurders, leidinggevendenden en docenten, is zij begonnen om Onderwijs 10-14 Houten op te zetten."

Bestuurlijke samenwerking

De samenwerking werd opgestart vanuit KS Fectio en twee middelbare scholen onder HIJN Scholengroep: College de Heemlanden (vmbo-tl t/m vwo) en Houtens (vmbo). Chantal: "Onder HIJN Scholengroep wordt 10-14 als een route gezien. We werken nauw samen met zowel Houtens als College de Heemlanden. Ongeveer de helft van de leerlingen gaat vanuit hier naar de Heemlanden en de andere helft naar Houtens. Deze twee scholen hebben ook een plaatsingsgarantie. Slechts een klein deel gaat naar een andere school."

Gestart:

2020/2021

Aantal leerlingen:

Circa 120 (schooljaar '25/'26)

Plaats:

Houten

Leeftijd:

10 tot 14 jaar

Bestuurlijke samenwerking:

KS Fectio en HIJN
Scholengroep

Locatie

Onderwijs 10-14 Houten zit in het gebouw van College de Heemlanden en heeft een eigen vleugel en ingang. Leerlingen kunnen gebruik maken van de faciliteiten van de Heemlanden, zoals de kantine waar ze mogen lunchen, maar ze kunnen er ook voor kiezen om op het studieplein van Onderwijs 10-14 te lunchen. Chantal: “Je ziet dat vooral de jongere leerlingen op het studieplein lunchen, naarmate ze ouder worden gaan ze vaker naar de kantine. Het is aan de leerlingen om daarin te kiezen.”

Om de lokalen passender te maken bij het onderwijsconcept, heeft de school een aantal muren eruit gehaald en glazen tussendeuren geplaatst. Chantal: “Daardoor voelt het minder hokkerig en kunnen we groepen makkelijker samenvoegen. Het liefst zouden we dat meer willen doen, maar daarin zitten bouwtechnische beperkingen.” Daarnaast heeft Onderwijs 10-14 een eigen buitenspeelveld. Chantal: “Hier kunnen de eerste groepen elke dag buiten spelen, want ook kind kunnen zijn vinden wij belangrijk.”

Groepen

Onderwijs 10-14 Houten heeft de volgende groepen: TV1 (groep 7), TV2 (groep 8), TV3 (klas 1) en TV4 (klas 2). TV1 en TV2 zitten bij elkaar in stamgroepen en hebben kernvakken in instructiegroepen. TV3 en TV4 hebben ieder een eigen groep.

Chantal: “In de toekomst zouden we meer willen mixen. En dat we volgens een bepaalde structuur werken: in de ochtend kernvakken in instructiegroepen, in de middag projectmatig, thematisch, vakoverstijgend en groepsdoorbroken met alle leerjaren door elkaar heen.”

Ook hebben ze bij Onderwijs 10-14 Houten een TV+-groep met daarin elementen van Onderwijs 10-14 én atheneum-plus. Dit is een tussenklas tussen de basis- en de middelbare school. In deze klas worden leerlingen sterker gemaakt op sociaal en emotioneel niveau en is er aandacht voor meer uitdaging op cognitief niveau.

Teens Personal

Coaches (tevens docenten) zijn bij Onderwijs 10-14 Houten leidend in het onderwijsconcept. Iedere groep heeft een of twee eigen coaches en zij starten iedere dag met de hele groep met Teens Personal. Chantal: “Teens Personal is een soort mentor- of coachingsles. Leerlingen werken aan ‘leren leren’ en aan executieve vaardigheden zoals plannen en sociale ontwikkeling. We focussen veel op groepsvorming. Dat is per groep en fase verschillend. Het is belangrijk dat ze van elkaar weten wat iemand lastig vindt, dat je er voor elkaar kunt zijn en elkaar kunt helpen. We gebruiken onder andere de boom van zeven gewoonten van Covey.”

Groepsvorming

Er wordt veel aandacht besteed aan groepsvorming bij Onderwijs 10-14 Houten. Door het jaar heen zijn er verschillende gezamenlijke activiteiten, zoals introductiedagen, kerstvieringen, kampen en diploma-uitreikingen. Chantal: “We zouden dat soort activiteiten nog meer willen doen, met name 10-14 breed. Dat leerlingen beseffen dat ze onderdeel zijn van een geheel in plaats van enkel een groep. Het zijn altijd mooie momenten.”

Ook belangrijk hierin is de eindproductie die elke groep elk jaar maakt. “We noemen dat bewust een eindproductie en geen musical, omdat het ook iets anders kan zijn. Ze bedenken hun productie helemaal zelf, dus het hoeft geen musical te zijn. Elke leerling krijgt een rol of taak die bij diegene past. Dat kan bijvoorbeeld iets met dans zijn, de productie van de muziek of een regierol. Het werkt verbindend om zoiets elk jaar met de groep te maken.”

Individuele begeleiding

Coaching en begeleiding gebeurt ook in de driewekelijkse een-op-eengesprekken tussen de coach en de leerling. Hierin bespreken de coach en leerling het persoonlijke portfolio van de leerling waarin de leer- en ontwikkeldoelen staan.

Voor de leerdoelen krijgen de leerlingen regelmatig checks. Chantal: “In een periode werken ze aan leerdoelen. Halverwege en aan het einde van zo’n periode checken we waar een leerling staat. Ze krijgen dan een beoordeling: startend, ontwikkelend, beheerst of expert. Die beoordeling komt tot stand op basis van leerlingbespreking, met input van vakdocenten, en de Diatoetsen die twee keer per jaar worden afgenomen. Vanuit die feedback kan de leerling nieuwe leerdoelen opstellen. Ook hebben we twee keer per jaar een ontwikkelgesprek. Tijdens zo’n ontwikkelgesprek presenteert de leerling de ontwikkeling aan de ouders en coach.”

Vanaf TV4 krijgen leerlingen in plaats van beoordelingen ook cijfers en toetsen.

Chantal: "Dat hebben we dit schooljaar ingevoerd. We merkten dat dat nodig was om de mindset te veranderen om de doorstroom naar het volgende leerjaar te verbeteren. Daar krijgen ze immers ook te maken met toetsen en cijfers."

Dit alles wordt bijgehouden in Magister. Chantal: "Dat is het systeem van de Heemlanden. We zetten daarin alles vanaf groep 7. Op die manier is de leerlijn vanaf groep 7 zichtbaar."

Uitgesteld advies

Bij Onderwijs 10-14 Houten krijgen leerlingen in TV4 hun definitieve advies voor de onderwijsroute na het 10-14 traject. Ze ontvangen hun voorlopig advies in januari, gevolgd door het definitieve advies in maart of april. Chantal: "Ze hebben dan nog een toetsweek in juni, die is voor sommige leerlingen nog beslissend, maar de meeste leerlingen weten het dan wel."

Profieluren

Voor het verkennen van interesses en talenten sluit Onderwijs 10-14 aan bij de profieluren van de Heemlanden. Leerlingen kunnen kiezen uit vier profielen: Kunst & Cultuur, Sport & Bewegen, Tech & Science en Mens & Wereld. Leerlingen volgen wekelijks lessen binnen hun gekozen profiel, in gemengde groepen van verschillende klassen en niveaus. Tijdens activiteitenweken worden excursies en projecten georganiseerd die aansluiten bij de profielkeuze. Deze ervaringen stimuleren samenwerking, creativiteit en persoonlijke ontwikkeling, en vormen een waardevolle aanvulling op het reguliere onderwijsaanbod.

Groei

De school heeft in schooljaar 2025/2026 circa 120 leerlingen. Door de jaren heen ziet Onderwijs 10-14 Houten een groei. Chantal: "We zien vooral een toename in de aanmeldingen van TV1 en TV2. We hebben zelfs leerlingen moeten afwijzen omdat we vol zitten. Soms baart die groei me zorgen. Als je in groep 7 of groep 8 wisselt van school, is er altijd wel iets aan de hand. Het kost tijd om dat boven tafel te krijgen: dossiers lezen en bellen met leerkrachten, ib'ers, ouders. Ik vind het schrijnend dat er tegenwoordig zoveel leerlingen en ouders zoekende zijn. Dat zegt iets over de huidige tijd."

Aannamebeleid

Onderwijs 10-14 Houten is in het aannamebeleid de laatste jaren selectiever geworden. Chantal: "In het begin namen we iedereen aan, maar we zien dat leerlingen met een basis/kader-advies beter gedijen op een praktijk- of vmbo-school. Houtens heeft het concept van 10-14 in hun basis/kader-klas overgenomen, dus wij adviseren die leerlingen altijd om daar naartoe te gaan. Dat is passender om daar vanaf het eerste jaar te zijn. Daar hebben ze een huiskamerklas met coaches en veel ondersteuning. Wij nemen leerlingen aan vanaf kader/tl-niveau tot en met vwo."

Snel schakelen

Chantal merkt dat binnen Onderwijs 10-14 Houten ze veel leerlingen kunnen helpen. Chantal: "We zijn sterk in snel schakelen. Als een kind extra ondersteuning nodig heeft of juist kan versnellen, dan bieden we dat. We zijn niet frontaal klassikaal maar we zijn continu flexibel in wat we bieden aan de leerling. Daardoor voelt een kind constant: ik ben aan het leren. Wij durven prima een leerling halverwege TV1 naar TV2 te verplaatsen als dat nodig is."

Als voorbeeld noemt Chantal hoogbegaafde leerlingen. "Die leerlingen kunnen veel. Toch lopen ze vast omdat leerkrachten vaak vasthouden aan een programma waardoor een kind verveeld raakt. Bij Onderwijs 10-14 Houten kijken we daar flexibel naar: wanneer je je leerdoelen hebt behaald, ga je door met de volgende stap. We hebben hoge verwachtingen van leerlingen, daarmee creëren we ook kansen voor hen."

"We zijn continu flexibel in wat we bieden aan de leerling. Daardoor voelt een kind constant: ik ben aan het leren. Wij durven prima een leerling halverwege TV1 naar TV2 te verplaatsen als dat nodig is."

"We zijn hier niet aan het toveren"

De coachgesprekken zijn volgens Chantal daarin essentieel. Chantal: "Het is eigenlijk super simpel: we nemen de leerlingen serieus. We stellen ze vragen als: hoe voel je je? Wat heb je nodig? Welke ideeën heb je zelf? Gehoord en gezien worden, dat is voor veel kinderen de sleutel. Zo ingewikkeld is dat niet, we zijn hier niet aan het toveren, maar je moet vragen, luisteren, kijken, meedenken en serieus nemen. Dat wil niet zeggen dat we hier maar wat aanmodderen, helemaal niet zelfs, we komen gelijk in actie als dat nodig is. Onze samenwerking met ouders is daarom belangrijk. We zeggen altijd: als er iets is, gelijk bellen, dan maken we een plan."

Docenten

Onderwijs 10-14 Houten heeft een kernteam van ongeveer vijftien collega's. Dat zijn de coaches (docenten met een po- of vo-bevoegdheid), onderwijsassistenten en de stagiaires. Ze maken gebruik van de experimentregeling teambevoegdheid.

Daarnaast komen er vakdocenten lesgeven van College de Heemlanden. Chantal: "In het begin kwamen er ook vakdocenten van Houtens lesgeven, maar dat was niet vol te houden. Zij kwamen letterlijk op de fiets hierheen om een uurtje wiskunde te geven, terwijl de roosters en studiedagen niet op elkaar aansloten."

Met de docenten van College de Heemlanden gaat dat beter omdat de roosters op elkaar aansluiten. Chantal: "Er zijn vakdocenten van College de Heemlanden die enthousiast worden van deze manier van werken. Sommigen maken zelfs de stap om hier voltijds te gaan werken." Tegelijkertijd zijn er uitdagingen. "De leidinggevenden van vakdocenten van College de Heemlanden zijn niet direct betrokken bij Onderwijs 10-14. Dat is soms een zoektocht. Het vraagt immers wat anders van een docent om aan een 10-14 klas les te geven. Denk aan meer differentiatie en anders beoordelen. Dat zijn zaken die normaal gesproken in een gesprek met een leidinggevende aan bod komen. We werken eraan om dat te verbeteren. Zo leggen we van tevoren eerst beter uit wat 10-14 onderwijs inhoudt en kunnen docenten afhankelijk van of het bij hen past ervoor kiezen."

Verschil po en vo

Een ander lastig punt op het gebied van het docententeam zijn de verschillen in arbeidsvoorwaarden tussen po en vo. Chantal: “Hier werken docenten die allemaal met passie het beste willen voor de leerlingen. Toch hebben ze verschillende arbeidsvoorwaarden, verlofregelingen en taakuren. Het is op de werkvloer niet uit te leggen waarom de ene docent op vrijdagmiddag om 12 uur naar huis mag en de andere docent tot het einde van de middag moet blijven. Daar zou wat mij betreft iets aan moeten veranderen, bijvoorbeeld door middel van eigen arbeidsvoorwaarden.”

Ook is het soms lastig dat vakdocenten aan onderwijsuren moeten voldoen. Chantal: “Dat geeft beperkingen. We hebben bijvoorbeeld een po-docent die goed is in geschiedenis. Hij zou graag geschiedenislessen geven, wat kan met de regeling teambevoegdheid. Maar de geschiedenisdocenten van de Heemlanden moeten óók aan hun urennorm voldoen. Daarom wordt er dan toch besloten dat de vakdocent de geschiedenislessen geeft.”

Bestuurlijk commitment

Bestuurlijk commitment is volgens Chantal nodig om een 10-14 school van de grond te krijgen. Twee besturen moeten er allebei voor willen gaan en keuzes durven maken. Chantal: “Zij moeten uitspraken durven doen over hoe 10-14 eruit ziet. Is het een school, een afdeling, een entiteit? Je hebt bestuurders nodig die begrijpen dat dit iets vraagt van beide organisaties.” Ook landelijk zou 10-14 meer omarmd moeten worden. “Er moet een keuze worden gemaakt. Officieel zit 10-14 nog steeds in de pilotfase, maar dat is het natuurlijk allang niet meer.”

Zachte landing

Chantal is er trots op dat veel leerlingen een mooie ontwikkeling doormaken bij Onderwijs 10-14 Houten. “Met de flexibiliteit die wij bieden ervaren leerlingen een zachtere overgang naar hun vervolgschool.” En leerlingen voelen zich op hun gemak op school. “Dat krijgen we terug van ouders. Zij vertellen dat zij zien hoe mooi de kinderen op ons als docenten reageren en de manier hoe wij met leerlingen praten. Dat is onze kracht: leerlingen voelen zich hier thuis en veilig.”

“Gehoord en gezien worden, dat is voor veel kinderen de sleutel. Zo ingewikkeld is dat niet, we zijn hier niet aan het toveren, maar je moet vragen, luisteren, kijken, meedenken en serieus nemen.”

10-14
ONDERWIJS

**HET LANDELIJKE NETWERK
VOOR 10-14 INITIATIEVEN**

**MEER INFORMATIE:
WWW.1014ONDERWIJS.NL**